

תולדות עם ישראל

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

חלק א

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון — בפרק זה שלושה נושאים:
I: תקופת בית שני
II: הקהילה היהודית בימי הביניים
III: החסידות
בנושא שלמדת עליך לענות על שתי שאלות — (16×2) — 32 נקודות
פרק שני — בפרק זה עליך לענות על שלוש שאלות — (16×3) — 48 נקודות
פרק שלישי — בפרק זה עליך לכתוב על ארבעה מושגים/שמות — (5×4) — 20 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) כתוב על כריכת המחברת את הנושא שלמדת.
(2) בתשובתך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמוחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

פרק ראשון (32 נקודות)

בפרק זה שלושה נושאים:

נושא I: תקופת בית שני

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

נושא III: החסידות

ענה על שאלות רק בנושא שלמדת, לפי ההוראות.

נושא I: תקופת בית שני

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 1-4 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. ציין קבוצה אחת בעם שהורדוס חשש (פחד) ממנה.
מדוע חשש הורדוס מקבוצה זו? הבא הסבר אחד לכך.
2. הצג את העמדה של ממשלת המרד כלפי הרומאים, וציין קבוצה שייצגה עמדה שונה.
3. ציין שתי קבוצות בעם שהתנגדו להנהגה של רבן יוחנן בן זכאי אחרי החורבן.
בחר באחת משתי הקבוצות שציינת והסבר מדוע התנגדה להנהגתו.
4. ציין שתי פעולות של רבן גמליאל, והסבר את המטרה של אחת מן הפעולות שציינת.

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 5-8 (לכל שאלה – 16 נקודות).

5. הצג את "משל האגוזים" או את "משל הספינה", והסבר את הרעיון שאפשר ללמוד מן המשל שהצגת.
6. ציין מי ייצג את הקהילות בפני השלטון הנכרי בימי הביניים, והסבר מדוע היה לקהילה היהודית צורך בנציג מסוג זה.
7. מדוע נחשב התקדם עונש חמור? הבא הסבר אחד לכך.
ציין עונש נוסף שהיה נהוג בקהילה היהודית בימי הביניים.
8. הסבר את המטרה של חינוך הילדים בקהילה.
כיצד בית הכנסת או המשפחה עזרו להשגת מטרה זו?

נושא III: החסידות

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מהשאלות 9-12 (לכל שאלה – 16 נקודות).

9. בעקבות אירועי "המבול" היגרו יהודים רבים לקהילות אחרות ברחבי פולין. הצג שני קשיים שנוצרו בעקבות הגירה זו.
 10. הצג את רעיון "הדבקות", והסבר את השינוי שאדם צריך לעשות באישיות שלו כדי להגיע לדבקות.
 11. ציין שני שלבים בהתפשטות החסידות, והצג מאפיין אחד לכל שלב (סך הכול – שני מאפיינים).
 12. הסבר גורם אחד למאבק של ה"מתנגדים" בחסידים.
מדוע המאבק נחלש? הצג סיבה אחת לכך.
- פרק שני (48 נקודות)**
- ענה על שלוש מהשאלות 13-18 (לכל שאלה – 16 נקודות).
 13. הסבר שני שינויים בחיי היהודים בעקבות האמנסיפציה.
 14. מדוע בחרו יהודים רבים להגר דווקא לארצות־הברית בסוף המאה ה־19 ובתחילת המאה ה־20?
הבא הסבר אחד לכך.
הצג מאפיין אחד של ההגירה היהודית בתקופה זו.
 15. הצג תרומה אחת של הברון רוטשילד ליישוב היהודי בארץ, וביקורת אחת שהופנתה כלפיו.
 16. על פי הרצל, מה הייתה "שאלת היהודים", ומה היה הפתרון שלה.
 17. הסבר מדוע הוקמה תנועת "המזרחי" כתנועה נפרדת בתוך התנועה הציונית.
הצג רעיון אחד של תנועה זו.
 18. הצג רעיון אחד של אנשי העלייה השנייה, וציין דרך אחת שבאמצעותה ניסו להגשים רעיון זה.

(שים לב: הפרק השלישי בעמוד הבא.)

פרק שלישי (20 נקודות)

לפניך שבעה מושגים (19-25), ובכל אחד מהם יש שני חלקים.
בחר בארבעה מהמושגים/מהשמות, וענה על שני החלקים הקשורים לכל מושג/שם שבחרת
(לכל מושג/שם – 5 נקודות).

19. "חלוקה"

- מהו ההבדל בין האופן שבו חילקו את כספי החלוקה בעדה הספרדית לאופן שבו חילקו אותם בעדה האשכנזית?
- ציין את הערך שבא לידי ביטוי ב"חלוקה".

20. קפיטולציות

- בין מי למי נחתמו הסכמי הקפיטולציות, ומי נהנה מהם?
- ציין שתי זכויות שהוענקו לפי הסכמי הקפיטולציות.

21. פתח תקווה

- מי היו המקימים הראשונים של פתח תקווה, ומדוע עזבו אותה?
- מי יישב מחדש את פתח תקווה?

22. ניל"י

- ציין מה הייתה מטרת ארגון ניל"י.
- ציין שם של אחד מחברי ארגון ניל"י.

23. 14 הנקודות של וילסון

- מה הייתה המטרה של וילסון כשפרסם את מסמך 14 הנקודות?
- ציין שתי נקודות מן המסמך.

24. הצהרת בלפור

- מה הייתה חשיבותה של הצהרת בלפור ליהודים?
- מה נאמר בהצהרת בלפור על מעמדם של היהודים מחוץ לארץ-ישראל?

25. חוזה ורסאי

- מתי נחתם חוזה ורסאי?
- ציין שני סעיפים בחוזה ורסאי שפגעו בגרמניה.

בהצלחה!